

DELAVSKA POLITIKA

IZHAJA TRIKRAT TEDENSKO: OB TORKIH, ČETRTHIH IN SOBOTAH

Naročnina v Jugoslaviji znaša mesečno din 12.—, v inozemstvu mesečno din 20.—. — Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, pošt. predal 22, telef. 2326. Čekovni račun št. 14.335. — Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo. — Neprankirana pisma se ne sprejemajo. — Mali oglasi trgov. značaja, vsaka beseda din 1.—, mali oglasi, ki služijo v socialne namene delavstvu in nameščencem, vsaka beseda din 0.50

Štev. 14

Maribor, četrtek, 6. februarja 1941

Leto XVI

Minister pravde dr. Laza Marković odstopil

Minister pravde dr. Laza Marković je dne 4. t. m. odstopil in je na njegovo mesto imenovan minister brez portfelja dr. Konstantinović.

Razvoj odnošajev med Francijo in Nemčijo postaja kritičen

Te dni so se vršila v Parizu pogajanja člana francoske vlade admirala Darlana s predstavnikom Nemčije, veleposlanikom Abetzom. Kakšne so nemške zahteve in kaj misli Petain, ni mogoče reči. Ugiba se različno.

Značilno je, da je te dni radio v Lyonu ponovno razglasil, da ostane francoska mornarica pod francoskim poveljstvom in da se bo branila proti vsakomur, kdor bi jo napadel. Istočasno je pozval radio, da naj se javijo prostovoljci za vojno mornarico, ki mora biti vedno pripravljena za obrambo Francije in njenih kolonij.

Martinez Barrio in Caballero obsojena

»Havas« poroča iz Madrida, da je posebno sodišče obsodilo zadnjega predsednika republikanskih kortezov Martineza Barria in Larga Caballera, sacionalističnega ministrskega predsednika v začetku španske državljanske vojne, na petnajst let izгона iz dežele, na trajno izgubo državljanstva in političnih pravic ter zaplenbo njegovega imetja. — Oba se nahajata v inozemstvu.

V Parizu se ustanavlja nova, Lavalova stranka. V okviru te stranke se skuša organizirati tudi neke vrste delavsko gibanje, Pariz je tudi pod upravo nemških oblasti in Laval človek, katerega zopetni sprejem v francosko vladno zelo podpira Nemčija. — Te dni je bilo v Parizu celo neke vrste delavsko zborovanje, ki se je izreklo za francosko-nemško sodelovanje.

V Afriki boji na vseh frontah

Angleži zavzeli Barentu v Eritreji in Cireno v Libiji

Reuter. V Libiji se razvijajo zelo hudi boji zapadno od Derne pri Cireni. — Angleži so sedaj postavili svojo težko artiljerijo, ki neprenehoma obstreljuje italijanske postojanke na gričevju Džebel. Boji v tem predelu bodo v glavnem za 180 metrov globoko dolino pri Cireni, ki jo v dolžini več desetih kilometrov nadvlada od Italijanov zasedeno gričevje. — Iz Bengazija je poslal maršal Graziani okrepitev na gričevje Džebel in tudi južno od tod, po cesti, ki vodi iz Bengazija do Mektele.

Angleško vojno poročilo: Angleška letala so dne 3. t. m. bombardirala Berco v Libiji. Na kolodvoru so uničila motorne vozove in druga vozila. Na letališču je bilo uničenih okrog 30 motornih vozil italijanske armade.

Dne 3. t. m. so angleške čete vkorakale v Cireno ob libijski obali, ki leži 80 km zapadno od Derne. Ob začetku vojne je bil tu glavni stan maršala Grazianija.

Nemško vojno poročilo javlja, da so Nemci dne 1. februarja bombardirali luko Sollum v Egiptu in potopili neko 10 tisoč tonsko ladjo. Nadalje so bili potopljeni ob egiptski obali še trije drugi parniki in 3 poškodovani. — Angleško poročilo javlja, da so nemške bombe zadale neko ladjo, ki je prevažala italijanske ujetnike. Ubitih je bilo več italijanskih ujetnikov, mnogo pa ranjenih.

Položaj v Eritreji

Reuter. Prodiranje Angležev v italijansko Eritrejo, 180 km v notranjosti te dežele, se nadaljuje. Po zavzetju Agordata, ki je večje in važno mesto ob železniški progi proti Asmari in Massui ob Rdečem morju, je del angleške vojske obkolil mesto Barentu na jugozapadu od Agordata in ga dne 3. februarja po hudih bojih zavzel.

V Agordatu in Barentu je bilo vjetih

več sto italijanskih vojakov in zaplenjene velike množine vojnega materijala ter živil, toda glavnina vojske se je umaknila. Prodiranje na Barentu je imelo predvsem nalogo, da zavaruje bok angleške armade, ki operna od Agordata proti Massui, obenem pa je Barentu važen, ker je od tu prva cestna zveza z Abesinijo. Povdarja se pa, da ni treba pričakovati naglih uspehov na pohodu proti Massui. Do Massue je še 280 km po železnici. Železnica in cesta pa vodita po goratih predelih, ki jih je mogoče uspešno braniti. Cilj Angležev je zaenkrat Asmara, ki je veliko mesto ob železniški progi proti Massui in odkoder se odcepi najmodernejša cesta proti Abesiniji, po kateri so svoj čas prodirali Italijani na Adis Abebo.

Operacije v Abesiniji je najlažje izvesti iz Eritreje, ker so od tu izpeljane dobre cestne zveze proti glavnemu mestu Abesinije, dočim je oni del Abesinije, ki meji na Kenijo in Sudan, le težko prehodni. To je en razlog za angleški napad v Eritreji, drugi razlog pa je, očistiti zapadno obrežje Rdečega morja sovražnika.

Dne 3. t. m. so angleške čete nadaljevale s prodiranjem v Eritrejo po cesti, ki vodi iz Barentu v Asmaro. Asmara leži kakšnih 160 km oddaljena.

V Abesiniji boji v okolici Tanskega jezera

Reuter poroča, da se razvijajo glavni boji v Abesiniji pri Metemi, v severovzhodni Abesiniji, 80 km od meje angleškega Sudana. Italijani se tod umikajo po cesti proti Gondarju, ki je pod ognjem angleških topov. Tudi tu je potek operacij odvisen od težavnega terena, ki ovira motorizirane oddelke pri prodiranju.

Med tem so tudi južno afriške čete iz

Kenije vdrle v Abesinijo okrog Rudolfovega jezera na jugu Abesinije in stoje sedaj kakšnih 20 km v Abesiniji. Tu je padlo doslej 42 domačinov, ki so se borili na strani Italijanov, 50 pa se jih je udalo. Padli so tudi 3 italijanski častniki, 3 pa so bili vjeti. Pri teh akcijah se udeležujejo na strani Angležev posebej izvežbani oddelki abesinskih beguncev.

Dne 3. t. m. so angleške čete nadaljevale, podpirane od Abesincev, pohod v Abesinijo preko eritrejskega ozemlja. Italijani se še vedno umikajo. Nad Abesinijo je bilo sestreljenih 6 italijanskih letal.

Delovanje letal

Pri vseh teh akcijah igrajo letala veliko vlogo, ker preganjajo nasprotnika in onemogočajo njegovo zbiranje. Dne 1. februarja so pri napadu na Barentu uničili angleški bombniki najmanj 50 motornih vozil.

Italijansko poročilo o bojih v Afriki

Stefani. V severni Afriki so italijanski bombniki napadli kolone angleških motornih vozil. — V vzhodni Afriki so se dne 2. februarja nadaljevale borbe na področju Agordata in Barentu. Letala so uspešno posegala vmes in so se vrnila brez izgub. Tudi na kenijski fronti so bile napadene angleške čete od italijanskih letal. Zlasti so trpele motorizirane kolone. — Nad Sardinijo sta bili dne 2. t. m. sestreljeni 2 angleški letali, ki sta pripadali eskadrili, katera je napadla Sardinijo.

Številna italijanska posadka v zelenici Djarabub ob egiptovski meji se še vedno drži, dasi nima nobene zveze več z ostalo italijansko libijsko armado. — »Milicia Fascista« piše, da se bo ta posadka kljub svojemu junaškemu odporu morala udati.

Grki pred Valono

Po zavzetju višin okrog Tepelenija

At. ag. Dne 1. februarja so grške čete zavzele visoko pogorje severozapadno od Klisure, ki se razteza v dolžini 15 km do Tepelenija. V tem pogorju je več vrhov, najvišji meri 1960 metrov. Pogorje so zavzeli Grki z nenadnim napadom. Vsled tega so Italijani izpraznili Tepeleni, vendar pa Grki do 4. t. m. še niso vkorakali v Tepeleni.

Italijani so pred kakšnimi desetimi dnevi poskušali v petdnevni ofenzivi pri Klisuri in Tepeleniju prisiliti Grke k umiku na tem delu osrednje albanske fronte. Ako bi se bila ta ofenziva posrečila, bi bili Grki primorani k umiku tudi zapadno od Tepelenija do morske obale. Kajti baš ta del grške vojske je že dalj časa z zapada ogrožal italijanske postojanke pri Tepeleniju, ki je bil izpostavljen tudi pritisku iz smeri Klisure, torej od vzhoda. Po izjalovljeni italijanski ofenzivi in zavzetju 15 km dolgega pogorja severozapadno od Klisure s strani Grkov, je tudi grška armada v odseku Tepeleni—morska obala, ki je stala pri Dukatiju, brez skrbi izvedla nadaljnje operacije. Zavzela je Logaro planino in se spustila v dolino rečice Dukati, kjer so morali Italijani naglo nazaj.

Grki pa so od Dukatija prodrli dalje

proti severu in dosegli Valonski zaliv, kjer stoje sedaj 16 km oddaljeni od Valone. Italijanska vojska na Keravnskem polotoku, ki obkroža Valonski zaliv, je odrezana od kopnega in se more umakniti samo po morju. Doslej je bila Valona glavno пристanišče italijanske vojske v Albaniji. Tu se nahajajo tudi glavna skladišča petroleja.

S tem pa so prišli Grki tudi v posest vzhodne obale 80 km širokega Otrantskega preliva, katerega so Italijani ob začetku vojne zaprli z minami in s tem blokirali vhod v Jadransko morje.

Dne 2. t. m. so angleška letala napadla najvažnejše italijanske utrdbe na Sardiniji.

Dne 3. t. m. zaradi slabega vremena ni bilo operacij velikega obsega na albanskem bojišču. — Grške izvidnice so operirale v zaledju italijanske fronte in so pripeljale s seboj ujetnike in strojne.

Italijansko vojno poročilo

Dne 3. februarja je bilo na grški fronti udeleževanje izvidnic in delovanje topništva. Naša letala pa so napadala zbirališča sovražnikovih čet. — Grki so izgubili doslej v Albaniji 105 letal, Angleži pa 45, dočim Italijani samo 20.

Letalska vojna na zapadu

Nemško vojno poročilo: Dne 3. t. m. je neka vojna ladja potopila na oceanu 29.000 ton ladij, dve podmornici pa 2 trgovski ladji z 11.000 tonami. Letala so uspešno napadla London in vojaške objekte v južnovzhodni Angliji. Razdejana je bila neka tovarna in uničene letalske lope. Z bombami je bila potopljena ena 3000 tonska ladja. V noči na 4. t. m. pa so letala učinkovito napadla letališča in vojaške objekte v vzhodni Angliji. — 3 nemška letala se niso vrnila.

London je imel v noči na 4. t. m. drugi letalski alarm v poslednjih 15 dneh. Posamezna nemška letala so metala bombe in zanimali nekaj požarov. V vzhodni Angliji so bile vržene nemške bombe na nekatere industrijske objekte in provi-

zorična letališča.

Angleško vojno poročilo: V noči na 4. februar so angleška letala napadla letališča v severni Franciji. 1 letalo se ni vrnilo. Nad Anglijo so bila dne 4. t. m. sestreljena 4 nemška letala. V letalskih bojih se zelo dobro obnesejo novi topovi, s katerimi so oborožena »Spitfire« letala. Te dni je par krogel iz takega topa na kose raztrgalo nemški dvomotorni bombnik.

Izgube ladij

Angleška admiraliteta javlja, da sta bili potopljeni dve pomožni vojni ladji. V zadnjem tednu v januarju je bilo potopljenih 7 ladij s 33.000 tonami. Mnogo manj, kot pa znaša najnižje povprečje.

Sovjetsko orožje za Čankajseka

Kakor poroča »Exchange Telegraph«, je bila sklenjena med Sovjetsko zvezo in Kitajsko pred kratkim kompenzacijska pogodba, ki ji v krogih generala Čankajseka pripisujejo zelo velik pomen za nadaljevanje vojne proti Japoniki. Dejstvo da bo dobila Kitajska za čaj, ki ga bo dobavila Sovjetski zvezi za 1.5 milijona funtov šterlingov različnega ruskega orožja, je izrednega pomena. Zamenjava kitajskih rudnin z ruskimi stroji ima tudi vojaški značaj,

ker je na ta način kitajska industrija razbremenjena.

Vsi kitajski listi poročajo v uvodnikih o tej novi rusko-kitajski pogodbi ter vidijo v njej naraščanje ruske pomoči generalu Čankajseku.

Pomanjkanje živil v Belgiji. Bivši ameriški predsednik Hoover je te dni izjavil, da bodo po njegovih informacijah v teku enega meseca pošle vse zaloge živil v Belgiji.

Pomorska bitka blizu naše obale

Pomorska bitka med otokoma Sušec in Lastovo

blizu otoka Hvara. — Dne 31. t. m. opoldne so plule nekaj milj izven naših voda italijanske vojne ladje remorker »Urso«, ki je vlekel za seboj morsko trdnjavo »M. G. 239«, spremstvo pa je tvoril še en remorker. Te tri ladje so krenile iz Italije čez Zader v Albanijo in vozile municijo. Remorkerja sta imela na krovu topove, protiletalske topove in strojne puške. Morska trdnjava, ki je imela 100 ton nosilnosti, pa je bila oborožena s šestimi velikimi topovi po 15 cm, z dvema protiletalskima topovima in strojnimi puškami. Ko je konvoj dospel med otoka Sušec in Lastovo, se je nenadoma pokazala iznad vodne gladine neznana podmornica, ki je začela takoj streljati na konvoj. Najprvo je bil zadet vlačilec »Urso«, ki je začel goreti, predno je njegova posadka sploh mogla uporabiti orožje. Na krovu je bilo 24 mož

posadke, ki se je deloma poglajala v valove, deloma pa zgorela. Drugi remorker je pobegnil in zginil nekje v daljavi ter se za njegovo usodo ne ve. S trdnjave pa so otvorili ogenj na podmornico, vendar ni gotovo, ako so jo zadeli. Ker morska trdnjava ni imela vlačilca, jo je struja zanesla v zaliv Milna na Hvaru. Od 24 mornarjev »Urso« jih je 5 dospelo z rešilnim čolnom v Velo luko, eden izmed njih je med vožnjo umrl. — Z morske trdnjave so izkrcali dva mrtva in dva težko ranjena, osem mrtvih pa je naplavilo morje. Morsko trdnjavo je naslednji dan, 2. t. m. odpeljal s Hvara nek italijanski remorker, ki jo je prišel iskat. — Pri otoku Šolti so naši ribiči našli na valovih rešilni čoln, v katerem sta bila dva mrtva italijanska mornarja. Čoln je bil poln lukenj od puškinih krogel. Trupla so prepeljali v Split.

Japonsko-ruski sporazum o ribolovu

Japonci računajo tudi na sklenitev nenapadalnega pakta.

Med Japonsko in SSSR so zadnja leta bili ostri spori zaradi ribolova v območju vzhodne ruske obale. SSSR je zagrozila, da bo pregnala japonske ribiče iz svojih vod z vojnimi ladjami, ako se bodo pojavili. To svoje zadržanje je sovjetska vlada utemeljevala s tem, da vrše Japonci špijonažo v sovjetskih vodah in ob obali. Izgledalo je, da sploh ne bo prišlo do sporazuma v tem vprašanju, ki datira prav za prav že iz leta 1870. Na novo je bilo urejeno z mirom v Portsmouthu ob koncu japonsko-ruske vojne leta 1907. — Od tedaj je bilo v navadi, da so se vsako leto zbrali v Vladivostoku ruski, japonski in kitajski ribiči, pa tudi ribiči iz Anglije in drugih držav ter so licitirali ribolov, ki je bil last tedanje carske Rusije. Kdor je več ponudil je pač dobil ribolov za dotično leto. Po vojni so se razmere seveda spremenile.

Japonci so se polastili vzhodne Sibirije in severnega dela otoka Sahalina, ki je bogat na petroleju, dočim je južni del, ki pripada Japonski, zelo malo vreden. S tem so postali tudi gospodarji ribolova v ruskih vodah. Sovniti sovjetske pomoči Kitajcem. Japonska vlada je leta 1924 začela pritiskati na Japonce, in zahtevala, da se umaknejo iz Sibirije. Toda zgodilo se je to šele leta 1925, ko je tudi Anglija nastopila proti Japonski zasedbi vzhodne Sibirije. Po izpraznitvi ruskih pokrajin je japonska vlada priznala SSSR in

vzpostavila diplomatske odnose z Moskvo. Toda razmerje med obema državama ni bilo nikdar prijateljsko. Nekaj časa se je SSSR trudila, da bi se sporazumela z Japonsko, toda takrat v Tokiju tega niso hoteli. Zato je tudi razumljivo, ako je ribolov postal sporno vprašanje med obema državama. V glavnem gre za lov jegulj, ki žive v morjih in prihajajo skozi Beringov preliv na jug, v ustja ruskih rek na drstenje. Leta 1931 so vlovili japonski ribiči jegulj za 336 milijonov jenov, ruski za 184 milijonov, angleški pa za 154 milijonov jenov. V resnici je bil japonski ribolov še mnogo obilnejši od ruskega in angleškega, ker so Japonci prodajali ribe ceneje kot pa v SSSR in na Angleškem.

Nekaj let sem so bile med SSSR in Japonsko sklenjene samo kratkotrajne pogodbe. Za Japonce pa je vprašanje ribolova življenjsko vprašanje, zato so se trudili na vse kriplje, da pride do novega sporazuma. Pred kratkim so to vprašanje uredili na ta način, da so razmejili ruske in japonske ribolovne koncesije. Japonci bodo plačali odslej SSSR za 20 odstotkov višjo zakupnino, ki je znašala poprej 9,8 milijonov rubljev, odslej pa bo 10,8 milijonov rubljev letno.

Japonci so z rešitvijo tega vprašanja zadovoljni in se nadejajo, da bodo mogli skleniti s SSSR tudi nenapadalni pakt. Nenapadalni pakt pa naj bi po njihovem prinesel tudi uki-

Včera minister — danes deportiran. Ministrski predsednik Antonescu je objavil članem Železne garde poziv, v katerem jih vabi na sodelovanje in pravi, da so se v njihove vrste vtihotapili anarhisti in roparji. Ministri, ki so sodelovali v ustaji, so deportirani, ostali krivci so obsojeni na prisilno delo, roparji in tatovi pa na robijo. Kar je nedolžnih, se naj mirno vrnejo na delo. Čim bo vzpostavljen red, se bo pristopilo k politični reorganizaciji države. — Nacionalna in socialna vprašanja bodo temelji države. V državi bo vladala samo disciplina, red in delo.

Predsednik Kubanske republike je dne 3. t. m. v zvezi z uporniškim gibanjem v vojski podzvel izredne ukrepe, ki naličijo državnemu udaru. Predsednik polkovnik Bastia je odstavil vse poveljnike vojske, mornarice in policije in prevzel sam poveljstvo. Ko so bili izdani ti ukrepi, je bila predsedniška palača močno zastražena. Predsednik Bastia je star šele 40 let in je bil lansko leto izvoljen za predsednika Kube, dejansko pa je že poprej imel vso oblast v rokah. Svojo karijero je polkovnik Bastia začel kot preprost vojak. (CBS.)

A. M. de Jong:

[35]

Čuden ceckovnik

»OTROSKA LETA MEREYNTJEJA GEYSENA«

Ali mogoče hoče biti Mereyntje bolj moder kot pa je sam ljubi Bog, ki mu je zastavil tako težavno, toda častivredno nalogo? Temu je sledil globok teološki razgovor, med katerim so z obeh strani padali težki očitki o bogokletstvu, zaključek pa je bil enak ničli, ker je Flirefleter med razgovorom iztaknil v živi meji čížekovo gnezdo, s štirimi, napol godnimi mladiči, kar je Mereyntjeja odvrnilo od njegovih fanatičnih, inkvizitorskih nagnjenj in povzročilo, da ga je bila naenkrat sama nežnost in ni mogel reči nobene zle besede več.

Mereyntje je to čudovito pomlad zaznal za mnoge nežne občutke. Pod Flirefleterjevim veselim in vendar čustveno domačim vodstvom, je spoznal življenje ptic, cvetic, velikih in malih živali čisto od druge strani, kot pa ga je poznal doslej.

Goodec jih je opazoval in se seznanil z njimi na polju in v gozdu ter jih že dolga leta štel med svoje prijatelje, predvsem pa je poznal njih nežno in ljubice bistro, kot tudi njih malopridno početje in zvijače ter njihov srditi medsebojni boj, ki je divjal vedno in povsod, brez prestanka ter vselej zaključil z zmago najmočnejšega... četudi ga je slabotnejši z zvijačami in predrznostjo najprvo prevareval in preganjal. Flirefleter je govoril o tem tako svojevrsno, čisto nič učeno, natančno tako, kot govorimo o člo-

veku, ki smo ga srečali ali s katerim smo skupaj živeli in čigar navade ter običaje smo spoznali v dolgoletnem medsebojnem občejuvanju. Mereyntje se je docela prilagodil načinu njegovega opazovanja. Tudi njemu so se zdele vse živali prijateljice, ki so govorile in počele vse to, kar počno mali otroci; tako se mu je odprl čisto nov svet, v katerem se je vsak trenutek, vsak dan zgodilo kaj čudovitega, ne da bi moral človek zaradi tega ostrmeti.

Le eno vprašanje je bilo med njima še nerešeno. Nekega dne je vzdihovaje rekel Mereyntje:

»To je pa res narobe, Flirefleter, da v nebesih ni nobenih živali.«

»Kako pa prideš na to, da ni v nebesih nobenih živali?« je vprašal Flirefleter začuden.

Mereyntje je skomizgnil z rameni nad tako neumnostjo in rekel:

»No, živali vendar nimajo duše. In kdor nima duše, vendar ne more priti v nebesa.«

Flirefleter se mu je smejal.

»Motiš se, Mereyntje, se je rogal. Vseeno je, ali imajo živali dušo ali ne, toda tudi v nebesih so živali, prav tako kot na zemlji. Mali deček ga je pogledal s svojimi velikimi očmi, ki so govorile, da mu ne verjamejo.

»Kako pa ti to veš?« je vprašal.

»To bi tudi ti lahko vedel,« je sodil Flirefleter. »Ali nisi še nikdar videl slik nad oltarjem? Tam vidiš ljubega Boga v nebesih in nad njim goloba.«

»To je vendar sveti duh,« ga je zavrnil Mereyntje.

»Da, toda vendar golob,« je vztrajal Flirefleter. »In potem vidiš na sliki tudi sveto Ivano z jagnjem

Doma in po svetu

Za slogo med strankami. V nedeljo, dne 2. februarja so se vršile seje okrajnih organizacij JRZ v Laškem in Celju, na katerih je govoril novi predsednik JRZ in naslednik umrlega dr. Korošca, minister dr. Fr. Kulovec. O tem govoru poroča »Slovenec«. Dr. Kulovec je pohvalil slogo v lastnih vrstah, potem pa dejal: »Ni sedaj čas, da bi se stranke med seboj prepirale in razpravljale pred javnostjo majhne osebne in druge zadevice. Želimo, da zaradi vsega naroda nastopi med nami pomiritev. Ali ne bi bilo lepo in dostojanstveno, ko bi se naša javna glasila dvignila visoko nad dnevene strasti in bi iz tega visokega vidika obdelovala vsa narodna in državna vprašanja! S tem naj nastopi pomirjenje, da bomo močni in veliki v časih velike preizkušnje. — Ko pozivam k pomirjenju in opozarjam vse one izven našega tabora, da se dvignejo nad vsakdanjost, vem, da je pri nas peščica ljudi, ki dela proti občinam narodnim interesom, ki stoji pod tujim vodstvom in sledi tujim ciljem. To so levičarsko usmerjeni elementi, ki predstavljajo pogibelj za naš notranji mir v državi. Vsem tem elementom napovedujemo boj in kličemo po močni roki, ki bo izgnala elemente anarhije in prevrta iz našega javnega življenja! Mi nočemo komunizma! Ruski narod je naš bratski slovanski narod, toda ruski komunizem ni naš brat! — Nato je govoril minister o politiki sporazuma in naglasil, da je politični položaj trdno v rokah vlade narodnega sporazuma. Na koncu pa se je izjavil o slovenski samoupravi. Rekel je: »Menimo, da ne smemo nikdar dopustiti, da bi se načelne stvari zatemnile in zameglile. Ne smemo opustiti vseh tistih vprašanj, ki so bistveno važne tako za državo kakor za našo ožjo domovino — namreč vprašanje naše slovenske samouprave. Za široko samoupravo se potegujemo, ker smo trdno prepričani, da ni samo v korist Slovenije, ampak v enaki meri v dobrobit države.« — Izjava dr. Kulovca je v bistvu ponovitev dosedanjega političnega programa slovenskega dela JRZ. Nov je njegov poziv na strankarsko slogo in omemba, da smatrajo nekateri čas za načenjanje vprašanja široke avtonomije za Slovenijo za neprimeren. Kako si minister zamišlja v praksi uresničiti strankarsko slogo in kako misli uresničiti široko slovensko samoupravo proti tistim silam, ki mislijo, da sedaj ni čas, da bi se o tem razpravljalo, ni povedal.

Govorice o ustaljenju vrednosti dinarja in spremembi finančne politike. Pred več tedni so gospodarski strokovnjaki objavili spomenico na finančnega ministra, v kateri pravijo, da je draginja in naraščanje cen po ledica neustaljene vrednosti našega dinarja in napačne finančne politike. Finančni minister je na to odgovoril v radiu in zavrnil vse očitke takozvanih gospodarstvenikov. Iz vladinega časopisja smo zvedeli tudi, da je ta odgovor bil podan v popolnem sporazumu z vsemi člani vlade in da zato predstavlja zadnjo besedo merodajnih v polemiki s kritiki. — Toda zadeva s tem odgovorom finančnega ministra ni bila odstavljena z dnevnega reda. Pretekli teden so se z imenovanjem novega guvernerja »Narodne banke« zopet pojavile vesti v časopisih, ki so vedele povedati, da bo prišlo v najskorijem času na dnevni red vprašanje ustaljenja vrednosti na-

šega dinarja v zvezi z zadolževanjem države pri Narodni banki. Gospodarstveniki trdijo, da zadolževanje države pri Narodni banki povzroča inflacijo (poplavo) papirnatega denarja, ki ga izdaja Narodna banka kot posojilo državi. — Razen tega poroča »Jugoslavanski kurir«, da se pripravlja konferenca, ki se bo bavila s finančno politiko države in na katero bodo vabljene najuglednejše osebnosti. Te vesti potrjujejo, da so gospodarstveniki s svojimi predlogi že deloma uspeli in bo vsekakor zanimivo, kako si ti gospodje predstavljajo novo finančno politiko.

Pšenica se ne sme izvažati iz sreza Murske Soboti. Tak ukrep je izdalo sresko načelstvo, ker se boji, da bodo sicer ljudje ostali brez kruha. Vse ceste bodo zaradi tega zastražene. — Najprvo se take ukrepe izdajale posamezne banovine, sedaj jih izdajajo že sreska načelstva v banovinah. To je lahko dobro, ali pa tudi ne, na vsak način pa to ne kaže, da se vodi enotna prehranjevalna politika.

Tragične smrti je preminul hrvatski književnik Ivo Kežarčanin, urednik kulturne rubrike »Hrvatskega dnevnika«. Trdi se, da njegova smrt ni v zvezi s kakšnim političnim inasčevanjem.

Umrli je v Sofiji ustanovitelj bolgarske socialne demokracije in bivši minister Janko Sakazov.

Odstopil je bolgarski kmetijski minister Bagdjanov, ki je zadnjič napadel vlado v obrambo.

Angleški častniki so si ogledali te dni obrambne naprave Turčije ob Dardanelah in v Traciji. V Selhji izjavljajo, da ta vest ni vzbudila posebne pozornosti, ker ima vsaka država pravico, da poskrbi za svojo varnost.

Vprašanje konkordata v Jugoslaviji je načel italijanski list »L'Avenire d'Italia«. Piše, da vlada v Jugoslaviji zaskrbljenost, kakšno stališče bo zavzela Slovenija po smrti dr. Korošca v vprašanju avtonomije. To vprašanje da je vezano z vprašanjem priznanja Sovjetske zveze, proti čemer je baje nastopal dr. Korošec prav odločno. Najbolj neugodno pa je, da še vedno ni sklenjen konkordat, ker se protivi temu pravoslavna duhovščina, pa bi zato bilo treba skleniti konkordat vsaj za Slovenijo in Hrvatsko. »Hrvatski dnevnik« precej ostro odgovarja imenovanemu listu, ki menda nima drugih skrbi, kot da se peča z vprašanjem avtonomije in konkordatom v Jugoslaviji.

Železniška nezgoda. Te dni se je na postaji v Ormožu pripetila železniška nezgoda, ki je k sreči ostala brez človeških žrtev. Osební vlak, ki je privozil iz Čakovca, je presegel na kretinici stoječi tovorni vlak za Ljutomer. Trije vagoni so se razbili, lokomotiva osebnega vlaka ni utrpela škode. Do nesreče je prišlo, ker strojevodja osebnega vlaka ni videl predstignila, ki vsled slabega vremena ni funkcioniral, ko pa je privozil do uvoznega signala, je bilo že prepozno.

Večjih elektrarn je v Sloveniji 97. Elektroinstalaterjev in elektrotehnikov pa 73.

Lažne »uradne« komišije so zadnje čase stikale po beograjskih hišah za zalogami živil. Policija opozarja prebivalstvo, naj bo previdno.

Na grški borzi so te dni zabeležili vsi grški državni papirji velik dvig.

»Delavska Politika« ne dobiva nobenih subvencij, zato poravnaj naročnino takoj!

v naročju, in levo svetega Marka, včasih tudi orla in slično, pa tudi krave, izgleda da imajo goril!

»Kravel! Ali si že čisto znorel?«

»Takooo? Kaj pa misliš, da angeli jedo? Reci!«

»Rizev narastek z rozinami«, je odgovoril Mereyntje brez obotavljanja.

»Tako mislim tudi jaz! Za rizev narastek pa je vendar potrebno mleko, torej mora imeti ljudi Bog celo čredo krav ali koz ali ovac! Tako, kaj praviš na to?«

Mereyntje ni vedel kaj odgovoriti. Toda še vedno ni verjel in je vprašal.

»Ti se samo norčuješ?«

»Zakaj bi se norčeval?« je vprašal Flirefleter. »Saj je stvar vendar tako jasna kot cmokov odcedek.«

Mereyntje je vedel čisto gotovo, da nekaj ni v redu. Globoko je pomislil in nazadnje našel rešitev te zadeve, ki ga je zadovoljila, ker je pokazala, da ima Mereyntje prav:

»Ljubi Bog pač ne rabi krav in tudi mleka ne, da napravi rizev narastek«, je pripovedoval zmagoslavno. On vendar lahko vse to ustvari, saj je vendar stvarnik! Ustvaril je svet, pa ne bi mogel rizevega narastka?

Flirefleter se je glasno zasmejal in vrgl svoj klobuk v zrak.

»Kar se tiče krav, imaš prav«, je odkritosrčno pritrdil Flirefleter. »Toda golob in lev svetega Marka in orla ter jagne svete Ivane, in ako se prav spominjam, sem videl nekoč celo nekega bika... Kaj pa praviš o volu in oslu iz betlehemskega hleva in o živalih, ki so poslušale pridige svetega Frančiška Asiškega?«

Iz naših krajev

CELJE

Dobički malih trgovcev in manufakturistov. Na vpogled smo dobili originalne račune par malih trgovcev in smo ugotovili na podlagi predpisa cen, da pri večini blaga ne zaslu- žijo niti 2 do 3 odst. Mi bi gotovo ne pisali o tem, ako bi bilo to za vse trgovce enako. Na drugi strani smo se pa prepričali, da delajo nekateri manufakturisti take slajne posle, pri katerih zaslužijo pri metru blaga 200, 300 pa tudi 400 odst. Za nas ni dvoma, da je tudi manufaktura življenjska potrebščina, ki je nujno potrebna.

Tisti manufakturisti, ki jim grede te vrstice mar, naj si dobro premislijo, da ne bo šlo tako, kakor je na žalost šlo v svetovni vojni. Najbolj žalostno je pa to, da poleg teh visokih dobičkov, ki grede v težke stotisočake, ne priznajo svojim nameščencem primerne povišanja plač. Našli so se celo nekateri, ki so dali namesto trinajste plače miloščino v znesku 200 do 300 din. Gospodje, ki imate roke obrnjene samo k sebi, prišlo bo tudi za vas razočaranje, ko se boste uverili, da živimo v času, ki zahteva drugačnih me- tod in nazorov.

Velika prireditev slovenskih smučarjev bo v Celju 7. in 8. februarja. Prireditev bi se bila morala vršiti že predzadnjo nedeljo, toda od- juha je prekrizala vse račune. Sedaj je snega dovolj, ako se ne bo muhasto vreme naglo spremenilo.

TRBOVLJE

Pri nas in menda tudi v ostalih rudnikih so bili te dni razširjeni letaki, ki nosijo pod- pis treh znanih molčevalnih radikalnih gromov- nikov, kateri perejo zamorcu, zakaj pri zadnji mezdni razpravi pri TPD niso več do- segli za rudarje. Ker smo uverjeni, da je vse- bina tega letaka že tudi znana TPD, ji lojalno priporočamo, da njegovo vsebino tolmači ta- ko, da je treba, da podpisnike visoko nagradi- ali pa vsaj postavi v pazniški čin. Ker če ima TPD interes na tem, da delavstvu mezde sa- ma določa, potem mora nagraditi tiste, ki ji to omogočajo.

HRASTNIK

Vodstvo steklarne še vedno ni odgovorilo na zahteve zapravnika po povišanju mezd, dasi je zahteva upravičena in je bilo med tem steklo podraženo za 10 odst. Zgodilo se je pa še ne- kaj drugega, kar je vzbudilo silno ogorčenje. Vodstvo podjetja je sporočilo potom moistra, da je vsem topilničarjem znižan zaslužek za din 6 do din 8 na dan. Tako postopanje je nekaj nezaslišane v sedanjem času. V korist reda in miru je, da oblast poseže vmes in poduči podjetnika, kaj se v sedanjih časih sme in kaj se ne sme.

ČRNA PRI PREVALJAH

V vednost prizadetim. G. dr. Flis Davorin, ki je do sedaj plombiral zobe vsak terek in soboto v ambulatoriji bratovske skladišne na Poleni, ordinira odslej samo ob sobotah. To naj vzame članstvo bratovske skladišne na znanje, da se izogne nepotrebnim potom ali stroškom.

Kraljeva lipa, ki rase ob najbolj prometni cesti, je že precej časa zabarikadirana z raz- nimimi lesnimi odpadki in čoki ter s precejšnjim kupom debelega gramoza. Ne glede na drevo samo in njegovo posvetitev, ni baš lepa raz- stava raznih mokrih čokov, ki čakajo na lepo spomlad in sonce, da jih ogreje in odstrani z njih snežno odejo.

Brezposelnim za zimsko podporo so prispe- vali rudarji s parskimi odtelji din 9173, za kar se je na seji zahvalil župan zastopnikom rudarjev, ker so na ta način znatno pripomo- gli k izvedbi akcije za zimsko pomoč brez- poselnim.

SELNICA OB DRAVI

Selniški vodni rezervoar. V tem letu bo na- ša mladina začela hoditi v novo šolo. Nismo si še nikakor na jasnem, kako bo šola preskrb- ljena z vodo. V šoli, kakor na prostem in zgrajen noben vodni rezervoar. Ali bo elek- tromotor, ki bo črpal vodo pri vsaki najmanj- ši uporabi vode deloval? To bi vzdrževanje v podražilo. Brez vode so angleška strnišča že benega pritiska in bi splakovalna strnišča že v prvem nadstropju bila neuporabna. Delavci želimo, da se dela čimprej izvršijo.

Siromaki so dobili koruzo. Prvotno je bila določena cena za kilogram na 3,12 din, sedaj pa se prodaja po 3,20 din. Ako je vzrok zvi- šani ceni dostava blaga v različna trgovska skladišča, bi bilo najbolje, da prodajo vrši sa- ma občina in eventuelni dobiček porabi za na- bavo koruze najsiromašnejšim, ki so sploh brez sredstev. Želimo, da ima delavstvo več zastopnikov v prehranjevalnem odboru. Na- men odbora je pomagati najširšim revnim de- lovnim slojem.

V naši občini so nekje posekali dosti lesa, okoli 200 kub. m. Les je bil preprosti kup- len, zato je sodišče kupno pogodbo razvelja- viilo. Številni interesi so pri ponovni pro- daji stali bolj ugodne cene. Ubogi ljudje so prejeli tako znatno več.

RUŠE

Zrtev dela. Delavec S. Avgust Kramer se je pri delu v tukajšnji tovarni za dušik pone- srčil. Po nesrečnem naključju mu je vagon- ček stisnil nogo in se zdravi v mariborski splošni bolnišnici. S. Kramerju, ki je že dolgo vrsto let naročnik našega lista, želimo skorajšnjega okrevanja in popolnega ozdravlje- nja.

Volka je ustrelil. Na Pohorju se je klatil volk med Mariborsko in Ruško kočjo. Dne 2. t. m. ga je zasledil lovec Franc Marinc pri Glažuti in ga ustrelil. Mrcina pa ni takoj poginila, am- nak jo je bilo treba pobiti.

LJUBLJANA

Prvič pošta za italijanske ujetnike skozi Ljubljano. V torek je prispela v Ljubljano z brzovlakom iz Svice od »Mednarodnega rde- čega križa« v Chiasu v dveh vrečah pisem- ska pošta svojcev italijanskih vojni ujetni- kov, ki so jih zajeli Grki in Angleži na alban- skem in afriškem bojišču. Iz Ljubljane so ti dve vreči pisemske pošte odposlali naprej v

Beograd in Egipt ter Indijo, kamor so pač na- menjena pisma za ujetnike. Najavljene je pa še več te pošte, ki bo sedaj stalno prihajala iz Svice čez Ljubljano.

PREDPUSTNA ZABAVA delavskega glasbe- nega društva »ZARJA« se bo vršila v sobo- to od 20. ure dalje v dvorani hotela »Metro- pole« (Miklič), nasproti glavnega kolodvora.

MARIBOR

Družabni večer

V nedeljo, dne 9. februarja s pričetkom ob pol 4. uri popoldne se bo vršil v spodnji dvo- rani hotela »Orel«

delavski družabni večer,

na kar opozarjamo vse naše naročnike. Igrala bo godba »Glasbenega društva železniških de- lavcev«. Vstopnine ni.

V slučaju, da bi kdo pomotoma ne dobil va- bila, naj se zgasi v uredništvu in upravi na- šega lista.

Nemški otroci v Mariboru. Danes opoldne je dospel v Maribor večji transport okrepčila potrebnih otrok iz Nemčije, ki so jih prevzeli tukajšnji Nemci.

Izredno veliko snega je zadnje dni zapadlo tudi v našem mestu, kjer delavci komaj spro- ti za silo čistijo ceste. Prav bi bilo, da bi ta- koj začeli odvažati sneg s cest in ulic, pred- no nastopi zopet odjuga. Zlasti nevarno pa bo te dni za pešce in otroke, ker nekatere več- nadstropne hiše še nimajo snegobranov in se bo sneg vsipal na hodnike. Minuli terek je na vogalu Glavnega trga in Kneza Koclja uli- ce žena nekega inženjerja prav po srečnem naključju ušla, da jo sneg, ki se je vsul s stre- he, ni pokopal pod seboj. Sam sneg, ki zdriči s strehe sicer ne more posebno poškodovati človeka, čisto pa prileti s snegom vred tudi opeka ali omet, kar je lahko usodno polno za pešca, na katerega se vsuje.

Sneg je napravil veliko zmedo v telefon- skem prometu v našem mestu. Samo v enem delu prvega in drugega okraja je bilo 4. t. m. nad 130 motenj v aparatih. Posamezni telefo- ni so dobili naenkrat direktno medsebojno zvezo in stranke, ki si niso posebno dobre in si nikdar ne telefonirajo, so si zaman pri- zadevale, da bi prekinile spoj.

Tuiski promet. Meseca januarja je obiskalo Maribor 1641 tujcev in sicer 202 inozemca, ostali pa so bili naši državljani.

Iz mariborske klasične gimnazije je preme- ščen v Banialuko prof. Slavko Vimpolšek, iz Banialuke pa je na njegovo mesto premeščen prof. Rafael Stauber.

Krožek mariborskega vpokojenega učitelj- stva bo imel prihodnji sestanek dne 6. t. m. ob 16. uri v »Lovski sobi« hotela »Orel«.

Podporno društvo železniških uslužbencev in vpokojencev v Ljubljani sklicuje širšo sejo za četrtek, 6. t. m. s pričetkom ob 5. uri popo- dne v prostorih »Vzajemnosti«, Maribor, Sod- na ulica šte. 32. — Člani in delegati vab- ljani. — Odbor.

Razpisani je natečaj za inženersko podofi- cirsko šolo v Šabcu, vojaško veterinarsko šo- lo v Beogradu in za vojaško podkovsko šolo v Beogradu. Vse informacije daje mestni vo- jaški urad v Mariboru med uradnimi urami. Izven Maribora pa ostali občinski uradi.

Ljudska univerza. V petek, 7. t. m. bo pre- daval g. Ljudevit Griesbach o temi: Od Si- benika do Ulcinja. Predavanje bo pojasnjeva- lo okoli 200 prekrasnih diapozitivov v narav- nih barvah.

Narodno gledališče. Sreda, 5. februarja: za- prto. Simfonični koncert »Glasbene matice« v »Sokolski dvorani«. Red A. Četrtek, 6. febu- rarija ob 20. uri: »Baletni večer« Erne Mohor- jeve in Borisa Pilato. Red B.

STUDENCI PRI MARIBORU

Zrtev nepredvidnega ravnanja z orožjem je postal občinski delavec s. Ivan Haberl iz Studencev, katerega je nekdo iz Koros, pred- mestja čez Dravo obstrelil, ko je kldal sneg na Obrežni cesti. Kroglja mu je prebila desno lice ter običala v ustni duplini. Reševalci so ga nemudoma pripeljali v tukajšnjo splošno bolnišnico, kjer so ga operirali. Zaenkrat še ni znano, kakšne posledice bo pustila ta po- škodba, prav tako oblasti še vedno iščejo krivca, ki je bodisi iz lahkomišelnosti ali pa po nesrečnem naključju oddal strel in pogol- dil s. Haberla. Ranjenemu s. Haberlu želimo, da bi čim preje okreval!

Pogreb Romana Bendeta, ki se je v povoj- ni dobi udeležoval tudi kot pesnik in časni- kar, se je vršil v ponedeljek, dne 3. t. m. na studenskem pokopališču. Pogreba se je ude- ležilo precejšnje število pokojniških znane- cev in prijateljev. Življenje je bilo zanj tr- njeva pot.

POBREŽJE PRI MARIBORU

Preskrbovalni urad občine Pobrežje, ki te dni razdeljuje živilske nakaznice, opozarja vse občane, ki bodo prejeli nakaznice, da do- bro shranijo glave nakaznic, na podlagi ka- terih bodo lahko dobili nove nakaznice. Vse spremembe (prijava, odjave itd.) je treba pri- javiti v teku 48 ur.

Smrtna kosa. Minuli petek so na pobreškem pokopališču pokopali vpokojenega železniške- ga uslužbenca Gumzeja Franca s Pobrežja. Pokojnik je bil pri vseh znanih zelo priljub- len, kar je pokazal tudi pogreb, katerega se je udeležilo več družtev in veliko število lju- di. Težko prizadetim svojcem izrekamo naše iskreno sožalje!

JESENICE

Odvetniška pisarna dr. Štempharja na Je- senicah vkljub vpolku šefa posluje dalje. Nadomestuje ga dr. Sever.

POSLEDNJE VESTI

Nemško vojno poročilo: Dne 4. t. m. so nemške podmornice napile 14.000 tonsko angleško ladjo, eno 4500 tonsko ob irski obali in še eno ob škotski obali. Pri napadu na London je na- ondetnem letališču bilo zažgano eno letalo. — Nemška letala so napadla Malto in zažgala neko municijsko skladišče. — Angleži so me- tali zažgalne bombe nad zahodno Nemčijo. Skode na vojaških objektih ni. Sredi Düssel- dorfja so porušene neke hiše. 5 je mrtvih, 25 ranjenih. 6 angleških in 3 lastna letala so iz- gubljena.

Nemško vojno poročilo: Dne 4. t. m. so nem- ška letala bombardirala London, Liverpool in vzhodno ter zahodno Anglijo.

Angleško vojno poročilo: nad južno Anglijo sta bili sestreljeni 4. t. m. dve nemški letali.

Iz Cirenejske prodirajo angleške čete naprej proti Bengaziju. Od Bengazija so ob obali od- daliene še kakšnih 200 km. Napredujejo pa angleške čete tudi v Eritreji, Somali in Abe- siniji. — Tepeleni v Albaniji gori. — Anglija posveča vso pozornost razvoju dogodkov na Balkanu. (Reuter.)

Angleški poslanik pri Čankajšku, Johnson, je imenovan za poslanika v Avstraliji.

Grško vojno poročilo: Dne 4. t. m. so grške čete zavzele nove, zelo važne italijanske po- stojanke, zaplenile mnogo orožja in hrane.

Italijansko vojno poročilo: Na nekem od- seku grške fronte smo potisnili sovražnika nekoliko nazaj. Več vojakov smo ujeli in več orožja zaplenili. — V Afriki boji na vseh bo- jiščih. 2 angleški letali sta bili sestreljeni.

Italijanski listi veličajo uspehe nemške in italijanske podmorniške in letalske vojne, ki je prizadejala Angležem 10 milijonov ton izgub na ladjah. Teh ladij sedaj Angliji manjka, no- ve pa se še grade.

Nove skrite zaloge orožja in streliva so od- krili v Romuniji, kakor je poročal general An- tonescu na seji ministrskega sveta. Izvršene so bile tudi nove aretacije. Skupno je doslej aretiranih 6278 fašistov. Vojno sodišče pa je izreklo 43 novih obsodb. Vsi zdravniki in le- karnarji v Romuniji so mobilizirani.

Šef nemške policije Himler se je mudil te dni na Norveškem. V Trondhjemu je imel dne 4. t. m. govor, v katerem je govoril o rasni in kulturni skupnosti Nemcev in Norvežanov. — Ta skupnost obeh dežel bo igrala veliko vlogo v germanski dobi, ki bo napočila po tej vojni.

Willkie je dne 5. t. m. dopoldne z letalom odpotoval iz Londona v Zedinjene države.

Dogovor o izselitvi Nemcev iz Litve je bil sklenjen med Nemčijo in SSSR. Tass.

Za francoske ujetnike v Nemčiji je prispeval turški »Polumesec« (Rdeči križ) 20.000 turških lir.

V glavnem mestu Kube, Havani, se bo se- stal parlament, ki bo odločil o veljavnosti predsedniških ukrepov, ki je nagnal celo vr- sto generalov in admiralov.

Razmere na Kubi. Načelnik generalnega štaba vojske in šef policije sta z dovoljenjem predsednika republike odletela z letalom v inozemstvo.

Velike uspehe Cvetkovičeve vlade naglašajo italijanski listi ob 2. obletnici Cvetkovičeve vlade.

Pooblastilo za ureditev prometa s surovimi kožami je dobil ban dravske banovine. Namen je prenehati spekulacijo.

Veliko moderno kovališče v Bačvicah v Splitu bo še to leto degradirano, je sklenil split- ski občinski svet.

Vreme: ponekod dež, v planinah sneg.

IZ ČEŠKE

Praga je dobila nemško mestno knjižnico. Doslej je imelo glavno češko mesto Praga ve- liko javno mestno knjižnico v posebnem repre- zentativnem poslopiju, v katerem so tudi dvo- rane za koncerte in predavanja. Knjižnica je imela seve oddelke vseh javnih kulturnih je- zikov, tudi nemškega. Minulo nedeljo pa je bila v tem poslopiju otvorena samostojna nemška mestna knjižnica, ki je dobila za to dostojne prostore. Otvoril je knjižnico namestnik pri- matorja nemški profesor dr. Pfizner, ki je o- menil zgodovino nemških knjižnic v Pragi pod bivšo Českoslovaško republiko, nakar je na- slikal SA Oberführer dr. von Burgsdorff ce- loten pregled ljudskih knjižnic v Protektoratu.

Knjižnica. »Lidove Noviny« javlja- jo o svečanosti otvoritve nove nemške mestne knjižnice v Pragi in o govoru prof. dr. Pfizner- ja: Prejšnja občinska uprava je po dolgoletnih borbah otvorila nemško manjšinsko knjižnico, toda ne v poslopiju mestne knjižnice temveč v oddaljenem Višehradu. Od prevzetih 15.000 knjig jih je bilo treba toliko odstraniti, ker so iz židovsko-literarne dobe in deloma raztrgane in umazane, da je ostalo samo še 5000 knjig. Te smo sedaj dopolnili s pravimi nemškimi knji- gami, pisanimi v narodno-socialističnem duhu, tako da šteje knjižnica 10.000 knjig.

Jabolka in pomaranče. Uradni razglas javlja, da se bodo oddajala jabolka v 18. oskrboval- nem roku le na listke za mast in sicer jih do- be le otroci do 14 let, bolnišnice in zdravstve- ni zavodi na skupne listke, noseče in doječe matere in bolniki pa na dobavne listke za bolne. Jabolka bodo oddajale samo za to po- sebej pooblaščen prodajalne. Ostalo sadje kot pomaranče, mandarine itd. se smejo svobodno kupovati, toda samo v trgovinah, ki so posebej pooblaščen za prodajo sadja.

70. obletnica rojstva prvega predsednika nemške republike Eberta je bila 2. t. m. Ebert je bil po poklicu sedlar. Nemška aristokra- cija je bila naravnost zaprepasčena, kako je mogel tak človek postati predsednik nemške republike. To je bil en razlog več, da je so- vražila tedanjo weimarsko republiko, v kateri je bilo mogoče, da je tak človek mogel biti državni poglavar.

Kakšne pogodbe sklepa TPD s posestniki radi prazenja iz cementarne in elektrarne?

Parkrat smo že prejeli obupne pritožbe majhnih posestnikov iz revirjev TPD, ki jim cementni in premogovni prah iz povečane elektrarne in cementarne uničuje posestva, zlasti vso rast v gozdovih, na polju, v sadonostih, na travnikih in v vrtovih. Okužuje jim pitno vodo in zrak ter ogroža zdravje po stanovanjih, ker prodira drobni prah skozi strehe in zaprti okna. TPD pa le počasi popravlja nastalo škodo. Zadnje tedne, ko je ležal sneg po rebrih in vrhovih zasavskih hribov ob železniški progi okrog Hrastnika in Trbovelj ter proti Zagorju, je bila snežna odeja vsa črna od premogovnega prahu iz dimnikov elektrarne in cementarne. Po našem mnenju bi morala banska uprava že davno poseči energično vmes in naložiti TPD takojšnje izvršitve preventivnih naprav, ker je to možno, seve je treba za to nekaj žrtvovati. Trpeti pa morajo namesto TPD naši reveži. Kako se TPD vsaj z nekaterimi oškodovanci poravnava, je razvidno drastično iz služnostne pogodbe, ki nam je prišla slučajno v roke. Pogodba govori za sebe in jo radi njene neobičajne zanimivosti objavljamo zaenkrat brez komentarja, ki si ga lahko napravi vsak razsoden človek sam:

Služnostna pogodba,

ki so jo dogovorili in sklenili g. Ž. F., posestnik iz Ž. i. in Trboveljska premogovna družba Ljubljana na drugi strani, kakor sledi:

1.

Gospod Ž. F. je zemljiščni lastnik nepremičnine v k. o. Zagorje.

TPD obratuje v bližini na nepremičnini vl. št. 45 k. o. Trbovlje, cementarna, ki ob proizvodnji cementa vpliva na okolico s cementnim prahom, ali na drug način, vsled česar utegne biti nepremičnina g. Ž. F. oškodovana v smislu § 364 a o. d. z.

Razen tega obratuje TPD na nepremičnini vl. št. 80 k. o. Trbovlje z električno centralo, ki morda vpliva z dimom in sajami, na posestvu g. Ž. F., pri čemur utegne isto oškodovati preko običajne mere in kratiti navadno rabo nepremičnine, kakor to določata §a 364 in 364-a o. d. z.

2.

V poravnavo škode, ki nastane, ki je nastala in ki bo v bodoče še na opisani način nastala do 1. 1. 1946 na nepremičnini k. o. Zagorje, bodisi na kulturi pridelkih, kakovosti zemlje, živinski krmli, na gozdnih drevesih in njih rasti, na vodi, stavbah, že na doslej na teh nepremičninah stojičih ali v bodoče zgrajenih, glede potrebnega čiščenja v stanovanjih, gospodarskih poslopih, hlevih, ali kjerkoli drugod, vsehviš event. bodočo škodo pri kakršni koli živini, ki bi se krmila s pridelki od teh nepremičnin in vsehviš tudi škodo, ki bi jo utrpeli ljudje zaveže se TPD izplačati lastniku nepremičnine k. o. Zagorje g. Ž. F. znesek po din 38.000 (z besedami tridesetosem tisoč dinarjev) takoj pri podpisu te pogodbe kot popolno odpraviščino do 1. 1. 1946 ter se zaveže TPD napeljati g. Ž. F. električna tok do njegove hiše in do ostalih poslopih, nahajajočih se na tej nepremičnini, za razsvetljavo in pogon poljedelskih strojev, opraviti instalacije v hiši in gospodarskih poslopih za 15 žarnic, instalirati 1 števec, ki pa ostane last TPD ter mu dobavljati električni tok, dokler bo obratovala cementarna in sicer po oni ceni, ki jo zaračunava, ali je to zaračunavala Zadruga elektrarna v Trbovljah, vojem odjemalcem, katere naprave in sicer tako na daljnovodu, kot na notranjih instalacijah, gredo na račun TPD z izrecnim dostavkom, da velja ta odškodnina enkrat za vselej, za vse neprilike, in škodo, povzročeno po napravah TPD na vsem posestvu k. o. Zagorje iz kakršnega koli naslova z edinim pridržkom in izjemo, da imajo lastniki nepremičnine k. o. Zagorje pravico htevat nadaljnjo odškodnino, samo če bi se od 1. 1. 1946 priložilo enako, ali pa bolj, kakor danes ter morebiti potrebno vknjižbo vpisa izbris, ali spremembe predležeče službene pogodbe.

KULTURNI PREGLED

Francé Kozar: »Izpod zemlje«, je naslov zbirke socialnih pesmi, ki so izšle te dni v založbi »Trboveljska knjiga« v Trbovljah. Izrazito socialno pesništvo je bilo do zadnjih let med Slovenci še slabo razvito in še danes pa ... nekaj nočejo priznati domovinske pravice. Sicer so se pojavili zametki slovenske socialne poezije že v predvojni dobi, da omenimo samo Aškerčovo »Pesem o premogu«, Župančičovo »Kovaško« in »Zebliarje«, nekaj Cankarjevih pesmi in tu in tam po revijah raztresene proizvode mlajše pesniške generacije, ki pa se je z leti umesla in se po vojni uvrstila med »sposobne« umetnike. Naše izrazito socialno pesništvo pridenja šele s Seliskarjevo zbirko »Trbovlje«. Sledil mu je Mile Klopčič s svojimi mladostno zanešenjskimi »Plamtečimi okovi« in s svojimi resno dozorili »Preprostimi pesmimi«. Vmes pa je po najrazličnejših delavskih listih, revijah in koledarjih povojne dobe raztreseno vse polno več ali manj dobrega socialnega pesništva, v veliki meri iz vrst delavcev samih. Zlasti pokojni Anton Kristan je okrog svoje revije »Pod lipo« zbiral mlade proletarske pesnike in jih pokroviteljsko vzpodbujal k delu. Poleg Seliskarja in Klopčiča sta v krožku »Pod lipo« sodelovala tudi dva pesnika-delavca, ki sta se doslej najbolj uveljavila: sta Tone Čufar, ki je napisal tudi več novel in dram in rudar Francé Kozar. Plod njegovega pesniškega ustvarjanja je pričujoča zbirka »Izpod zemlje«. V sedmih ciklih je tu

Trboveljska premogokopna družba je namreč že pričela graditi električne lovine naprave, ki bodo sedanje po obratovanju TPD povzročene neprilike zmanjšale.

G. Ž. F. se zaveže imeti pri žarnicah oklope, kakršni so v stanovanjih, rudniških delavcev. Ako bi se pri g. Ž. F. našle žarnice z normalnim rudniškim oklopom, je TPD upravičena odvzeti tok brez vsake odškodnine.

Potrebne žarnice mora kupiti g. Ž. F. ali njegovi pravni in zakoniti nasledniki, za katere istotako velja ta pogodba.

TPD bo vršila popravilo voda do hiše na svoj račun, popravila instalacije v hiši in gospodarskih poslopih pa morajo trpeti vsakokratni lastniki nepremičnine k. o. Zagorje. — TPD bo dobavila sopogetbeniku g. Ž. F. na svoje stroške primeren filter odobren od higijskega zavoda in banske uprave za čiščenje vode kapnice.

V svrhu odmere desetka se očni napeljava električnega toka in njegovo vzdrževanje, kakor je zgoraj navedeno na din 8000.—.

3.

Ž. F. izjavlja, da je z zgoraj dogovorjenim pavšalom za vedno odpravljen glede opisane odškodnine za se in za svoje pravne zakonite naslednike, izvzemši slučaj pod točko 2.) prvi odstavek te pogodbe ter se zaveže v korist pogodnice TPD Ljubljana, v pogledu rudnika, cementarne in elektrarne Trbovlje v bodoče trpeti, da sme TPD svoje naprave tako obratovati, da bodo dim, saje ali cementni prah se vsedali pod atmosferskim učinkom kot talog na njegovo zgoraj navedeno nepremičnino k. o. Zagorje, pri čemur so gospodujoča zemljišča nepremičnine TPD predvsem vl. št. 45 in 80 k. o. Trbovlje, na katerih stojijo cementarna in rudnik.

G. Ž. F. dovoljuje kot točazni lastnik obremenjenega zemljišča vknjižbo navedene služnosti pri nepremičnini k. o. Zagorje kot službe zemljišče, ter pri k. o. Trbovlje ter ostalih TPD lastnih vložkih, kot gospodujočih zemljišč, katere vknjižbe sme predlagati TPD sama in to na lastne stroške.

4.

Pogodniki se odpovejo pravici izpodbijati to pogodbo radi morebitne prikratbe nad polovico prave vrednosti.

5.

Stroške pogodbe ter vknjižbe, kakor tudi stroške morebitne svoječasne izknjižbe služnosti ter pristojnosti plača TPD.

Maršal Vorošilov 60-letnik. Kakor poroča DNB, je predsedstvo vrhovnega sovjeta podelilo maršalu Vorošilovu ob njegovi 60-letnici za izredne zasluge za okrepitev Sovjetske zveze in rdeče armade Leninov red. Imenovan je bil tudi za načelnika generalnega štaba vojaške akademije, dalje bo razpisanih 50 ustanov, ki bodo nosile ime maršala Vorošilova.

Nove gradnje angleških bojnih ladij. — Zadnje leto je bilo dograjenih v angleških ladjedelnicah pet novih oklopnih, med njimi najmodernejša »King Gerog V.«, s katero je potoval v Ameriko poslanik Halifax. Štiri linijske ladje, štiri ladje za letala, več kot 10 podmornic, 12 križark in še 20 manjših vojnihi ladij. Vse te ladje so deloma že splovile, deloma pa bodo v par mesecih. To je veliko delo, ako se pomisli, da se med tem vrše neprestani napadi nemških bombnikov na ladjedelnice.

Najmodernejša vojne ladje so 21 metrov dolge oklopnice, ki vozijo s hitrostjo 80 km. Ker plovejo takorekoč na površini morja, jim torpedi in mine ne morejo do živga. Nasprotno pa so te ladje v stanju z vsem modernim orožjem napadati sovražne ladje. Izdelujejo jih sedaj v Zedinjenih državah. Taka ladja lahko prevozi brez pristanka 2000 milj.

Priprave za vdor v Anglijo

Italijani o napadu na Anglijo

Reuter. Iz Lizbone poročajo, da se vrše vzdolž vse francoske obale vaje nemške armade v vkrcavanju in izkrcavanju. Pouk dajejo četam ribiči, ki prebivajo ob obrežju in so v ta namen najeti od nemškega armadnega poveljstva. Vkrčavanje se vrši na velike čolne, ki jih potem vlečejo motorne ladje do več ali manj oddaljene točke obale, kjer se vrši izkrcavanje. Vse se vrši na tak način, da imajo vojaki do poslednjega vtis, kakor da gre za res. Trdi se pa, da trpe vojaki na morski boleznii, ki se pojavi med njimi že pri vožnji na zelo kratke razdalje.

Italijanski list »Oggi« razpravlja o bližnji ofenzivi proti Angliji. List pravi, da naj bodo Italijani pri presojanju položaja stvarni in naj se ne udajajo iluzijam. Kadar je govora o napadu na angleški otok, je treba misliti ne samo na prehod čez Kanal, temveč tudi na to, da je na angleškem otoku pripravljena močna vojska, ki jo bo treba premagati. — Ravnatelj lista »Popolo di Roma«, Ansaldo, pa je imel v radiu nagovor na vojake, v katerem je dejal, da bodo Nemci že obračunali z Angleži. Razen tega piše imenovani list, da se spričo neuspehov v sedanji vojni pozablja, da ima Italija 4900 km fronte.

TO IN ONO

Polemika med češkimi generalštabnimi polkovniki. V praških listih objavlja zadnji čas bivši češkoslovaški generalštabni polkovnik František Moravec poročila iz sedanje vojne in pri tem napada tudi češkoslovaške vojaške emigrante v Londonu. V nedeljo se je na te napade oglašil v češkem londonskem radiju generalštabni polkovnik Emanuel Moravec in pravi, da so njega določili, da odgovori Francu Moravcu, ker ga najbolje pozna iz prejšnjega skupnega službovanja v Pragi. Londonski polkovnik E. Moravec je očital praškemu F. Moravcu, da je še prej kot generalštabni polkovnik pisal vedno le za denar in zaradi denarja, izdal je celo knjigo, ko si je hotel kupiti avto, a končno se mu je dokazalo, da je poneveril uradni denar, za katerega kritje mu je dal pomoč znani fašistični general Gajda, proti kateremu pa je kmalu nato nastopil kot priča v znanem političnem procesu.

V Španiji je izšel nov zakon proti odpravi telesnega plodu. Za zdravniške je predvidena kazen najmanj 10 let ječe, ako odprava plodu povzroči smrt ženske osebe. Prodaja sredstev za preprečenje nosečnosti se kaznuje s strogim zaporom in težko ječo.

du povzroči smrt ženske osebe. Prodaja sredstev za preprečenje nosečnosti se kaznuje s strogim zaporom in težko ječo.

Bivši kandidat za predsednika Združenih držav Willkie je dne 5. februarja odpotoval iz Londona v Zedinjene države. Po svoji vrnitvi bo poročal v ameriški reprezentančni zbornici, kjer sedaj obravnavajo Rooseveltov zakon o pomoči Angliji. Ni dvoma, da bo podprl Rooseveltov predlog. Trdi se pa tudi, da je v teku akcija za sklenitev popolne zveze med Anglijo in Zedinjenimi državami in da je Willkie razgovarjal v Londonu tudi o tej zadevi. Spričo dejstva, da je Anglija ponudila tako združenje Franciji v uri poloma na bojišču, se ne zdi nemogoče, da bi se ustvarila taka zveza med Anglijo in Zedinjenimi državami, ker bosta obe državi morali sodelovati ne samo v sedanji vojni, ampak tudi po vojni. Kajti sedanja vojna ne bo rešila vseh problemov, ampak bo mnoge šele načela.

Delavski pravni svetovalec

Povečanje slik. (Prevalje).

Vprašanje: Potnik zagrebske tvrdke za povečanje slik me je nagovarjal, da bi mu dal povečati slike. Jaz sem to odklanjal, nakar si je sam vzel s seboj slike otrok in čez nekaj časa prinesel v moji odsotnosti ženi poskusno sliko, za katero je zahteval din 45. Zena se je slike branila, a ji je pravil potnik, da sem že jaz obljubil skleniti naročilo in pregovoril natto ženo, da je podpisala naročilnico. Tvrdka mi je pisala, da bom moral plačati na tri obroke, a ker še prvega obroka nisem plačal, mi grozijo s sodnijo. Kot naročnik »Delavske Politike« prosim za nasvet, kaj mi je storiti?

Odgovor: Kar je žena podpisala, za to odgovarja samo ona in lahko njo tožijo. Vas pa ne. Torej vi niste dolžni ničesar plačati, če niste ničesar naročili in podpisali. Morate pa biti previdni, ker vas bo morda tvrdka tožila le v Zagrebu. Kakor hitro dobite tožbo, si oskrbite ubožno spričevalo in idite na to na sodišče v Prevalje in zahtevajte, da vzamejo tam na zapisnik Vaše ugovore in jih pošljejo sodišču v Zagreb, kjer se naj vam imenuje uradni zastopnik v smislu §a 165 t. 4. c. p. p. Kakor vidite, smo vam odgovorili takej, čeprav ste postali naročnik šele januarja in upamo, da niste lista naročili zaradi tega pravnega nasveta, nato pa bi napravili tako, kakor tista vaša sosedja iz Mežiške doline, o kateri smo že pisali, da sta hotela samo izrabljati »Delavskega pravnega svetovalca« v »Delavski Politiki«.

Peč v kuhinji. (Maribor).

Vprašanje: Sem železničar in prebivam s svojo delavsko rodbino v zimskem času večinoma v kuhinji, ki je zelo prostorna. Štedilnik nam je v to svrhu v kuhinji premalo grel in sem zato postavil pred štedilnik majhno železno peč. Hišni lastnik s tem ni zadovoljen, češ da se zaradi tega kvari dimnik in zahteva, da moram peč odstraniti. Jaz sem prostor okrog peči dobro zavaroval s pločevino. Ali moram peč odstraniti in če bi tega ne storil, ali mi lahko hišni lastnik stanovanje odpove?

Odgovor: Vprašajte dimnikarja, če se zaradi te peči dimnik kakorkoli kvari, ker bo v slučaju spora sodišče zaslišalo potem dimnikarja kot izvedenca. Če bo dimnikar ugotovil, da peč ne dela nikake škode dimniku in tudi sicer hiša zaradi tega ni v ničemer poškodovana ali ogrožena, se lahko pri tej peči še naprej grejete.

Obveznosti zavarovalne ponudbe. (Sevnica.) Vprašanje: Zastopnik neke zavarovalnice me je pregovoril, da sem se dal zavarovati. Napisal sem zavarovalno ponudbo, plačal določeno vsoto na račun obroka in vse to izročil zastopniku. Preskrbeti bi si moral le še zdravniško spričevalo, katerega bi moral tudi poslati zavarovalnici. Po odhodu zastopnika pa sem se premislil in nisem šel na zdravniški pregled, temveč pisal zavarovalnici, da sem se premislil in zahteval nazaj na račun dano vsoto. Denarja pa nisem dobil nazaj in prosim za nasvet, ali imam pravico vsoto zahtevati nazaj?

Odgovor: S podpisom zavarovalne ponudbe zavarovalna pogodba še ni nastala. Pač pa ste bili kot ponudnik na svojo ponudbo vezani mesec dni vsled predhodne zdravniške preiskave. Zavarovalnica bi lahko tekom navedenega meseca Vašo ponudbo sprejela in Vam poslala zavarovalno polico, vsled česar bi nastale za vas polne obveznosti po zavarovalni pogodbi. Ker pa tega — kot to sklepamo iz vaših navedb — v enem mesecu ni storila, saj vam na vašo odpoved celo ni niti odgovorila, zavarovalna pogodba ni nastala in niste več na svojo ponudbo vezani. Vsled tega lahko zahtevate od zavarovalnice nazaj na račun dano vsoto. Tožbo je vložiti na sedežu zavarovalnice, ako pa je poslovala v zadevi podružnica zavarovalnice, na sedežu te podružnice.

Studenci

Naročnik, ki nam je poslal vprašanje glede obročnega odplačevanja dolga pri Ljubljanski štedovni zadrugi, naj pošlje svoj naslov, ker se je pozabil podpisati. Odgovarjamo samo naročnikom, zato potrebujemo naslov prosilca.

MALI OGLASI

Nasi čitatelji kupite najcenejše pri naših inšercijah!

FRANC REICHER, MARIBOR
Tržaška cesta 18, se priporoča cenj. občinstvu za izdelavo oblek za gospode in dame po najnižjih dnevnikih cenah. Hitra izdelava.

Priporoča se
SPECERIJSKA TRGOVINA
Delavski dom I. L. I. I.
Maribor, Frankopanova ulica 1.

Ljudska tiskarna d. d. v Mariboru
Sodna ulica šte. 20
Izvršuje vsa v grafično stroko spadajoča dela najceneje in najhitreje

SEDAJ JE ČAS:

da za mali denar hranite kolesa čez zimo, akoimate doma prostora, da pustite Vaša kolesa temeljito pregledati, popraviti, emajlirati, niklati ali chromati. Zelo bodele zadovoljni, ako jih tozadevno zaupate strokovno znani mehanični delavnici JUSTIN GUSTINČIČ, Maribor, Kneza Koclja ul. 14, podruž. ogal Ptuijske ceste. Telefon 21-30. — Oglejte si tudi bogato založeno trgovino koles, otroških vozičkov in njih nadomestnih delov.

Oglašujte
v »Delavski Politiki«

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnice v Mariboru. Telefon št. 2324